

Morten Mosgaard

Min første børnemusik

- Og alt det jeg tror jeg ved

Min første børnemusik (- og alt det jeg tror jeg ved)

Copyright © Morten Mosgaard 2006-2007

Dette hæfte er lavet af:

Morten Mosgaard

www.mortenmusik.dk

2. oplag 2007

Tegninger: _____

OBS!

Ønsker du at kopiere dette hæfte,
kræver det en tilladelse fra Morten
Mosgaard.

Kontakt mig derfor på:

+45 28 40 66 95

morten@mortenmusik.dk

Indhold

Forord 4

Sanglege:

Dyre-sangen 5

Køre-sangen 7

Danse-sangen 9

Snakkesange:

Mad-sang 11

Madpakke-sang 12

Frugt-sangen 13

Efterårs-sang 14

December-sang 15

Alt det jeg tror jeg ved:

Hvordan jeg skriver sange 18

Gennemgang af hæftets sange 20

Forord

Det er efterhånden mange år siden jeg startede som hjælpeinstruktør på min storesøsters gymnastikhold. Lige siden er det gået slag i slag med, hvad jeg har lavet, til jeg i dag er endt på konservatoriet i Aalborg med Børnemusik som hovedfag. På min vej til konservatoriet har jeg nydt godt af at arbejde i institution: Brønsgård i Hammerum og Børnehaven Thorsvej i Holstebro. På disse institutioner har jeg lavet musik med børnene i stigende grad.

Inden jeg startede på konservatoriet, lovede jeg mig selv at samle op på det jeg har lavet de sidste par år – som et minde om, hvad der rodede mig ud i at lave mig børnemusik.

Dette hæfte skal ikke ses som et kompetent bud på hvordan man laver musik med børn. Det er en opsamling af de bedste af de børnesange jeg har skrevet, og en kort beskrivelse af de idéer jeg har arbejdet ud fra indtil nu (Oktober 2006).

For mig har nøgleordet været indlevelse. Lige meget hvad jeg har lavet af musik med børn, har jeg levet mig 100% ind i det. Så snart jeg har tabt lidt af indlevelsen, kan det mærkes på børnene. Jeg har nydt godt af min spontanitet i arbejdet, som tit har ført til nye sange, eller ændringer af noget skrevet i forvejen.

Jeg har selv brugt sangene i denne bog til børn i børnehaven, hvilket er den aldersgruppe jeg har arbejdet mest med. Nogle af dem har også været brugt til indskoling. Med dette hæfte håber jeg på at kunne vække din interesse. Jeg håber at kunne sprede noget af den entusiasme jeg har så snart jeg laver musik med børn. Det er glæden der driver værket for mig, en glæde jeg gerne vil sprede.

God fornøjelse!

April 2007:

Jeg har valgt at tilføje lidt til forordet, nu er der gået lidt tid siden dette hæfte blev skrevet – og meget er sket siden. Jeg har fået en ny kæphest som siger at børn også har krav på kvalitet. Dette betyder ikke jeg tager afstand fra det der står i sangskriver afsnittet – men at jeg selv har ændret min meget simple tilgang til børnesange.

Jeg kan anbefale min lærer Tine Mynster hvis man ønsker mere inspiration til børnesange: www.mynster.dk .

Dyre-sangen

Tekst og musik: Morten Mosgaard

♩ = 120 ♪ = ♪³

G G/h C D G G/h C D

Vi er al - le sam - men dyr og vi la - ver tit på - styr

5 G G/h C C#° D G

nu skal du si - ge nu hvil - ket dyr vi er

"tænke tænke..."

Dyre-sangen

Vi er alle sammen dyr
og vi laver tit påstyr
nu skal du, sige nu
hvilket dyr vi er

Man står eller sidder i rundkreds og synger
verset.

tænke, tænke, tænke...

Barnet prikker på hovedet som om det tænker
og vælger et dyr for sig selv.

”øøh Ko”

Når et barn bliver valgt, skal det sige hvilket
dyr det har valgt og alle skal imitere det valgte
dyr.

”Muuuuuhh”

1 – 2 – 3 – 4

Når man har leget i et stykke tid, tæller man
ind til et nyt vers, på den tid der tælles skal
børnene nå at samle sig i rundkredsen igen.

Vi er alle sammen dyr...

Legen startes forfra

Dyre-sangen er en sangleg, som kan laves både siddende og stående. Det er nok den leg jeg har brugt i flest forskellige situationer – da den nemt kan tilpasses en given situation.

Køre-sangen

Tekst og musik: Morten Mosgaard

♩ = 90 D /a D /a A D D /a D /a A D

Nu skal vi ud og kø-re nu kø-rer vi af-sted kan du gæt-te hvad vi kø-rer i så må du kø-re med
(Nrøn - nrøn...)

Køre-sangen

1. Nu skal vi ud og køre
nu kører vi af sted
kan du gætte hvad vi kører i
så må du køre med

”Dyt, dyt”

Man sidder eller står i rundkreds og synger verset.

Man vælger et barn, når det er gættet, at det er en bil – køres der af sted med hænderne godt placeret på rattet.

Nrøn, nrøn, nrøn

Nynnes på verset imens der køres.

For at stoppe børnene kan man sige ”Dyt dyt” igen efter verset er nynet eller man kan tælle ind til næste vers.

2. Nu skal vi ud og køre...

”Fuut, fuut”

Der gættes tog – og man styrer toget

Tøffe, tøffe, tøffe

Nynnes på verset imens man kører

3. Nu skal vi ud og køre...

”Båååt, Båååt”

Dette kan være en lastbil eller bus. Man tager godt fat i det store rat.

NRØN, NRØN, NRØN

Nynnes på verset imens man kører

4. Nu skal vi ud og køre...

”Ring, ring”

En cykel, grib styret!

Cykle, cykle, cykle

Nynnes på verset imens man cykler

Leg: Jeg har brugt køre-legen på to måder. Man kan lave den siddende eller stående, hvor man kører rundt imellem hinanden. Det er en god idé at starte med at lave den siddende, da det vil være nemmere at koncentrere sig om selve sangen. Når børnene kan den, vil det være en god idé at prøve den hvor man kører rundt imellem hinanden. Det kan dog være svært, at køre og synge på samme tid, men en god øvelse.

Danse-sangen

Danse-sangen er, som skrevet, lavet frit efter Bom Tjikke Bom fra Kaj og Andrea. Jeg syntes sangen gik lidt for hurtigt til at jeg kunne bruge den fra cd'en. Derfor forenkledede jeg den en del, så den var nem at lave kun med guitar og sang.

Sangen ender tit i stop-dans.

Danse, danse, danse, danse Danse, danse – STOP Danse, danse, danse, danse Danse, danse – STOP	Børnene danser rundt
Kan du dreje mens du danser Dreje rundt, dreje rundt Kan du dreje mens du danser Dreje rundt, rundt – STOP	Børnene drejer rundt imens de danser
Danse, danse...	Der danses
Kan du hoppe mens du danser Hoppe op, hoppe op Kan du hoppe mens du danser Hoppe op, op – STOP	Der hoppes imens der danses
Danse, danse...	Der danses
Kan du hinke mens du danser...	Der hinkes imens der danses
Danse, danse...	Der danses
Kan du sidde mens du danser...	Der siddes imens der danses
Nu er du så træt at du kan læg' dig ned og sove sove, sove, sove sove, sove, sove sove, sove, sove, sove, sooveeee	Alle lægger sig ned og lader som om de sover
<u>ZZzzzzz</u>	Sove!
1, 2, 3, 4	Der råbes højt, og sangen startes igen
Danse, danse...	Der danses

Mad-sangen

♩ = 100 ♪ = ♪♯

Tekst og musik: Morten Mosgaard

C Em⁷/H Am⁷ G F G

Når jeg spi - ser mor - gen - mad bli - ver jeg rig - tig glad jeg

5 C Em⁷/H Am⁷ G F G C

får det hver dag jeg står op så jeg blir' frisk i min dov - ne krop

1. Når jeg spiser morgenmad
bliver jeg rigtig glad
jeg får det hver dag jeg står op
så jeg blir' frisk i min dovne krop
2. Når jeg spiser middagsmad
bliver jeg rigtig glad
det gir' mig energi igen
så jeg kan lege til jeg skal hjem
3. Når jeg spiser aftensmad
bliver jeg rigtig glad
jeg er sulten dagen lang
men ikke når jeg går i seng

Madpakke-sangen

♩ = 100

Tekst og musik: Morten Mosgaard

C F G C

Mad - pak - ke, mad - pak - ke hvor skal du hen? Ned i din ma - ve lil - le ven

5 C F G C

Mad - pak - ke, mad - pak - ke sig mig hvor - dan? Du skal blot spi - se mig lil - le ven

9 C F G C

Mad - pak - ke, mad - pak - ke sig mig hvor - når? Når der er sagt værs-go lil - le ven

1. Madpakke, madpakke
Hvor skal du hen?
Ned i din mave, lille ven
2. Madpakke, madpakke
Sig mig hvordan?
Du skal spise mig, lille ven
3. Madpakke, madpakke
Sig mig hvornår?
Når der siges værsgo, min ven

Frugt-sangen

♩ = 100 ♪ = ♯♮

Tekst og musik: Morten Mosgaard

D D G D

Hen - ne i min bør - ne - ha - ve har vi al - tid nok at la - ve

5 G D /C# Hm7 G A D G

mas-ser af en-er - gi skal vi ha' der-for får vi frugt hver dag og æ - bler og pæ - re og

10 Gm D Hm7 A ()

ap - pel - si - ner ba - na - ner og ki - wi og man - da - ri - ner gu - le - rod er en frugt
"Nej det er en grøntsag"

15 G A D /C# Hm7 G A D

der - for får vi frugt hver dag der - for får vi frugt hver dag

1. Høne i min børnehaven
har vi altid nok at lave
masser af energi skal vi ha'
derfor får vi frugt hver dag

Æbler, pærer og appelsiner
bananer, kiwi og mandariner
gulerod er en frugt
"nej, det er en grøntsag"
derfor får vi frugt hver dag
derfor får vi frugt hver dag

2. Vi får frugt hver dag vi kommer
nogle kan li' æbler, andre blomster
frugt er godt med energi
derfor er det frugt vi kan li'

Æbler, pærer og appelsiner...

Efterårs-sangen

Tekst og musik: Morten Mosgaard

♩ = 80

C G F C F G

Blæs-ten blæ-ser ud - en - for bru - ne bla-de i sep-tem-ber bla - de fald-er af

7 C F G C /h Am7 F G C

og vi skal ud selv-om det er ef-ter-år og vi skal ud selv-om det er ef-ter-år

1. Blæsten blæser uden for
Brune blade i September
Blade falder af
Og vi skal ud, selvom det er efterår
Og vi skal ud, selvom det er efterår
2. Blæsten blæser uden for
Det bliver' koldere i oktober
Jeg tar' jakke på
Den holder varmen, nu hvor det er efterår
Den holder varmen, nu hvor det er efterår
3. Blæsten blæser uden for
Efter november kommer vinter
Julen kommer snart
Når det er jul, glemmes alt om efterår
Når det er jul, glemmes alt om efterår

December-sangen

Tekst og musik: Morten Mosgaard

♩ = 80 ♩♩ = ♯♮

D D#° Em7 A7 D D#° Em7 A7

Nu er det de-cem-ber i- gen_ så tar' vi nis - se hu - er - ne frem_ og så

5 D G F#m H7 G A7 D

skal vi rig - tigt hyg - ge os_ for nu er det de-cem-ber i - gen_

1. Nu er det december igen
så tar' vi nissehuerne frem
og så skal vi rigtigt hygge os
for nu' det december igen
2. Nu er det december igen
så tar' vi julepynten frem
og så skal vi rigtigt pynte op
for nu' det december igen
3. Nu er det december igen
så tar' vi jule-opskrifterne frem
for nu skal vi rigtigt smovse lidt
og nu' er det december igen

Hvordan jeg skriver sange:

Det er ikke til at forklare helt, hvad man gør når man skriver sange, det er meget forskelligt fra sangskriver til sangskriver. Det vil derfor være forkert at betegne dette afsnit som opskriften på en sang. Dette er mere nogle guide-lines, der fortæller lidt om de tanker jeg gør mig, når jeg skriver børnesange. Dette er lavet ud fra mine erfaringer med børnehavebørn.

Jeg har valgt at dele sangskrivningen op i trin – selvom de til tider godt kan smelte sammen:

Trin 1: Idéen: Det første trin i processen er selve idéen. Det er meget vigtigt, at man har en god og holdbar idé inden man bare kaster sig ud i at skrive sangen. Selve idéerne kan svinge meget, det kan være en simpel idé, som at børnene skal løbe fra den ene ende af salen og til den anden, eller at børnene igennem sang og bevægelse skal få stimuleret deres opmærksomhed.

Idéer findes over alt, men for mig er der ingen tvivl om, at jeg finder dem bedst blandt børn: lagttagelser af børnenes leg, at lytte til børns sprog og samtaler med børn er alt sammen noget, der hjælper til at få idéer.

Trin 2: Type: Sangens/legens type kommer af og til sammen med idéen, og kan nogle gange være selve idéen. Jeg vil ikke opremse forskellige typer, da man kan sammensætte det helt efter behov. Skal det "bare" være en sang, skal der være bevægelser, noget visuelt (tegninger, figurer etc.) eller/og skal der være rytmer på.

Ved en løbe-sang kommer idé og type helt af sig selv. En sang kan også nemt udvikle sig, så den starter med at være en madpakke sang uden fagter, men ender med at være det helt store armsvingeri. Det er en god idé at være åben omkring sine sange, både overfor børn og voksne. Dette gælder ikke kun ved brugen af ens egne sange.

Trin 3: Teksten: Jeg skriver altid min tekst først, men egentlig vil jeg tro det er et spørgsmål hvad man bedst kan lide. For mig ligger fordelene i, at jeg bedre kan koncentrere mig om at få gjort teksten så simpel og sigende som mulig, uden brug af melodi. Jeg holder mig for så vidt muligt på et lige antal stavelser, jeg skriver stort set altid vers med 4 linier. Linierne har det samme antal stavelser i hvert vers, på den måde undgår man at have en varierende melodi (det er en god regel, men svær at overholde).

Gentagelser er altid et godt virkemiddel, man kan have en varierende 1. linie, som ligger op til en gentagende anden linie, sidste linie i hvert vers er også god at gentage fra vers til vers - det giver en god dynamik op til det fængende omkvæd, na-na-na stykket eller et nyt vers. Når vi snakker børnehavebørn kan man næsten ikke få gentagelser nok. Et vers kan også nemt bestå af de samme ord, hvor det måske er et enkelt eller to ord som variere.

Trin 4: Melodi: Efter teksten er på plads, kan man stille og roligt begynde at tænke melodi. Når det kommer til melodi, varierer det virkelig meget, hvordan min tilgang er til det. Nogle gange laver jeg en melodi uafhængig af et akkord instrument, andre gange har jeg en eller anden idé om, hvilken rundgang jeg vil bruge. Jeg arbejder meget i Tonika, Subdominant, Dominant og Tonika parallel. Er du ikke bekendt med dette,

vil jeg vise funktionerne ud fra C-dur, som er en toneart jeg holder meget af. Når en sang spilles i C-dur fristes jeg til at sige at her har sangen hjemme, det er start og slut akkord. C er Tonika (T). I C-dur er F Subdominant (S) og G Dominant (D), A-mol er Tonika Parallel (Tp). Har du disse akkorder på plads, kan du roligt gå i gang. De figurer jeg oftest bruger er som følger:

T-T-S-D
T-D-D-T
T-S-D-T
T-Tp-S-D

Det handler om at holde det simpelt, og disse akkorder gør det i hvert fald ikke alt for indviklet.

En anden ting, der er værd at have med i sine overvejelser når man laver melodien, er de toner man bruger. Den skal være til at synge for alle, børn, kvinder og mænd, det kræver at man lige er opmærksom på, hvilke toner man bruger, og at tonerækken helst ikke må spænde for vidt, max. en oktav er en god tommelfinger regel. Derudover skal man lige tænke sig om, når man vælger toneart. Jeg holder mig for det meste til D dur når jeg skal bruge toner under grundtonen. Hvis den nederste tone er grundtone, er A eller G en god toneart. Jeg har endnu ikke skrevet en børnesang i mol, så dur er at foretrække. Du kan høre en dur skala ved at spille de hvide tangenter fra C til C på et klaver (en oktav).

Trin 5: Bevægelse: Skal sangen være en sang leg, eller bare en leg, skal man gøre sig nogle overvejelser i forhold til bevægelserne. Bevægelser er meget afhængige af børnene, nogle gange er det bedst at koncentrere sig om meget få bevægelser, andre gange er det sundt at røre sig med lidt større bevægelser. Det kan tit være nok at sidde ned, og lave små ting med hænderne. Brugen af bevægelser kan være med til at skærpe koncentrationen fra børnenes side. På den anden side får de også svære ved at synge med når der først kommer bevægelser på, men gentages en sang mange gange kan det kun anbefales, da det giver en afveksling i længden.

Man skal aldrig ligge bevægelserne mere fast end at man kan ændre dem igen, det er ikke altid man har lavet den bedste løsning første gang. Ofte kræver det mange forsøg før man laver den samme bevægelse hver gang.

Skal børnene gå eller danse i takt til musikken, er det nemmest for dem hvis sangen er hurtig og nem at røre sig til. Deres skridt er ikke så store, så de tager flere af dem.

Konklusion

I sidste ende handler musik med børn om at give meget af sig selv. Det har ikke altid den store betydning, hvor god sangen er, hvis blot den bliver fremført med stor entusiasme. Jeg kan nemt skrive alle disse ting om sangskrivning, da det er noget der falder mig nemt, men jeg tror på at det kan falde alle nemt hvis de giver slip. Meget af det handler om at kaste sig ud i det og improvisere. Har man ikke den store erfaring i at improvisere og generelt "finde på", kan man med fordel lytte til en masse børnesange, og på et tidspunkt se om man bare kan nynne frit. En anden idé kan være at sidde ved et klaver, og spille frit over en dur skala (fra C til C). Man behøver ingen akkorder når man gør sådan, og på et tidspunkt skal man nok finde en simpel melodi der passer til det man skal bruge.

Gennemgang af sangene:

Jeg har valgt at dele sangene op i to typer "Sanglege" og "Snakkesange". Sanglegene er som sanglege er, man synger og leger. Snakkesangene er egentlig "bare en sang", men det er helt essentielt, for mig, når man har musik med børn, at man snakker om det man synger. Derfor har jeg valgt at kalde dem snakkesange, da man skal snakke om sangene før, under og efter de synges.

Sanglegene

Kommentarer til sanglegene er skrevet på legens tekst-side

Snakkesangene

Mad-sangen

Mad-sangen blev skrevet til en børnehavestue, som manglede en ny sang de kunne synge inden de skulle spise. Ved brug af gentagelser kan børnene være med på alle vers, selvom de ikke kan hele teksten.

Madpakke-sangen

Madpakke-sangen skrev jeg til en børnehavestue, efter jeg havde lavet mad-sangen, børnene på stuen var yngre end jeg før havde haft, derfor var mad-sangen lidt for lang og svær trods gentagelserne. Jeg måtte derfor lave en meget kort og simpel sang. Jeg fik idéen på vej til børnehaven efter at have været ude med nogle børn. Børnene fangede den hurtigt, så simpel var den.

Frugt-sangen

Frugt-sangen har et rigtig show-stopper omkvæd, derfor skal det bare synges tusind gange. Som afveksling kan man synge verset. Børnene skal bare have frit løb til at råbe "Nej, det er en grøntsag". Inden sangen synges kan man med fordel snakke om forskellen mellem frugt og grøntsag, man kan tage nogle eksempler med. Omkvædet er rigtig godt at synge på forskellige måder som glad, sur, genert, træt osv.

Efterårs-sangen

Jeg fik på et tidspunkt lyst til at have nogle årstidssange, så jeg gik i gang med at lave en efterårssang. Den lå så halvfærdig hen indtil jeg tog den op i anledningen af hæftet, og skrev den færdig. Efterårssangen stiller på en simpel måde, ved hjælp af gentagelser, nogle problemstillinger op om efteråret. Disse er nemme at tale om; man kan med fordel bruge billeder til forklaring. En anden metode for at bruge sangen, er ved at tegne nogle af de elementer, som indgår i sangen sammen med børnene og synge ud fra det.

December-sangen

Dette er en simpel julesang, samme metoder som beskrevet ovenfor kan bruges.